

Niet zonder risico

Ontmoetingen in het MAS

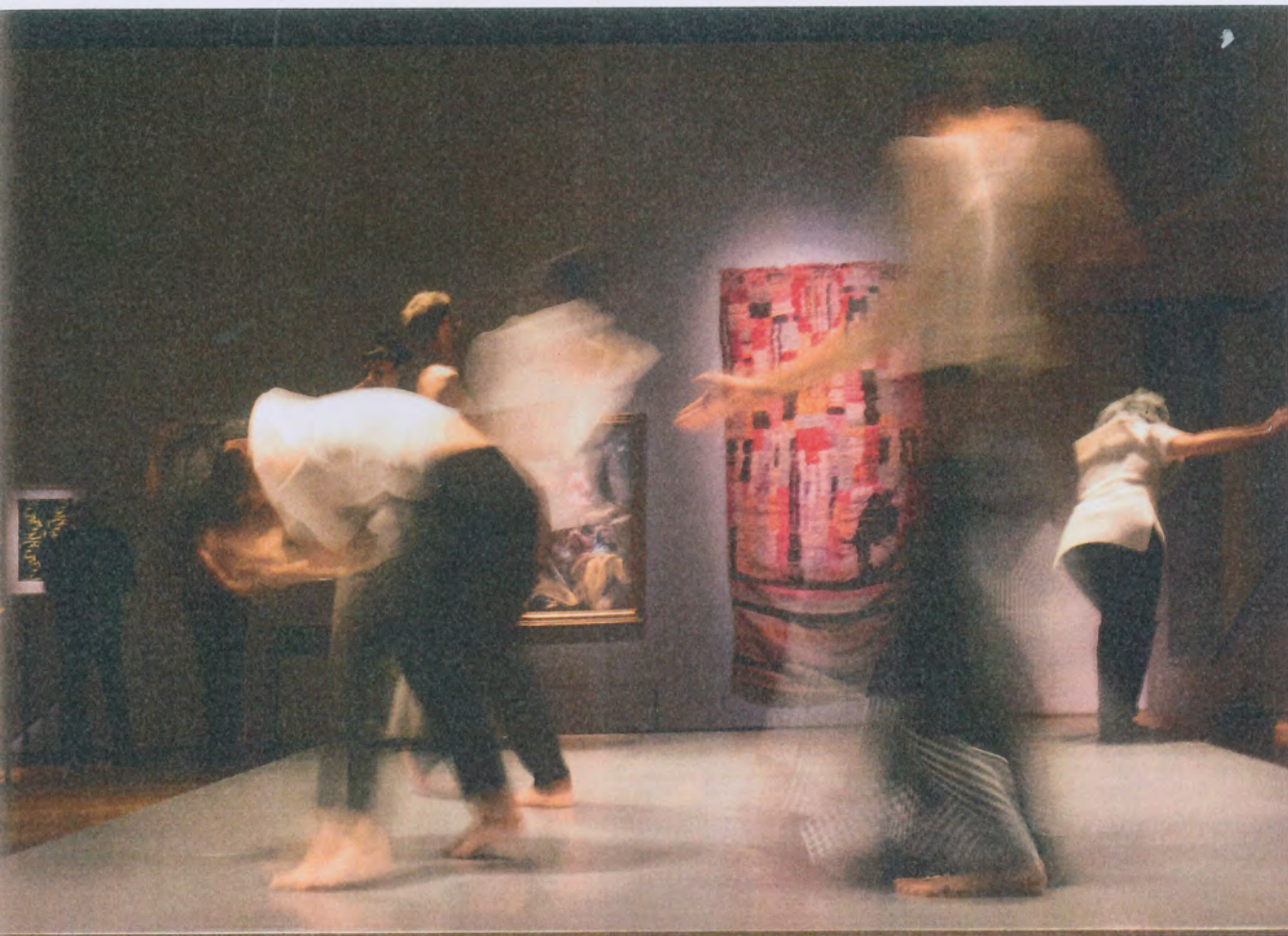
Pé Vermeersch en Paul Vandenbroeck © Guido Van den Bogaert

De tentoonstelling *Encounters/Ontmoetingen* heeft iets onvoorspelbaars en ondefinieerbaars. Het is geen klassieke kunsthistorische tentoonstelling gewijd aan een specifieke kunstenaar of periode uit de kunstgeschiedenis. Noch is ze geografisch afgebakend of chronologisch opgebouwd. Integendeel. De expositie toont kunstwerken en anonieme artefacten uit de meeste uiteenlopende disciplines, tijdvakken en culturen. Curator Paul Vandenbroeck en choreografe Pé Vermeersch, die samen het concept van deze tentoonstelling uitwerkten, dagen het publiek uit om van de geijkte paden af te wijken.

OP EIGEN RISICO

De tentoonstelling bestaat uit verschillende clusters van drie of vier werken. Het is aan de toeschouwer om verbanden te leggen, maar vooral om met heel zijn lichaam en al zijn zintuigen de zorgvuldig uitgekozen kunstwerken te ervaren. Intuïtie en beleving spelen hierin een centrale rol. Die 'ontmoeting' met de kunstwerken houdt een zeker risico in. *Encounters/Ontmoetingen* is een esthetisch avontuur dat de bezoeker uit de comfortzone van het verstandelijk begrijpen haalt. Om die reden zijn er ook geen verklarende zaalteksten of gegidste bezoeken: voorkennis of culturele bagage is niet vereist.

'Als alles alleen maar draait rond begrijpen, moet je geen kunst maken', zegt kunsthistoricus Paul Vandenbroeck,

Mas, Encounters © Yourd

die sinds 1980 verbonden is aan het KMSKA en in de loop van zijn carrière heel diverse projecten cureerde. Sinds 2003 is hij ook deeltijds hoofddocent aan de faculteit Sociale Wetenschappen van de KU Leuven. De door de wol geverfde onderzoeker maakt met dit project een heel persoonlijke synthese. Hoewel de tentoongestelde werken op het eerste gezicht niets met elkaar te maken lijken te hebben, hebben ze wel degelijk iets gemeen. Vandebroeck: 'Ik heb mij jaren beziggehouden met alleen maar kijken naar kunst van alle continenten en alle culturen. Daaruit leerde ik dat er gedeelde esthetische energieën zijn. Wat de tentoongestelde werken gemeen hebben, is de spanning van het ervaringsgeladene: orde of chaos of rust, of een andere energie. Op basis van dergelijke analogieën heb ik de clusters samengesteld.'

UNIVERSELE VORMENTAAL

Met choreografe Pé Vermeersch deelt Vandebroeck de artistieke leiding van Radicale Harten, centrum voor verschillende kunsten, antropologie en therapie. Ze houden zich al jaren bezig met vragen over artistieke bezieling en de oorsprong van een universele vormtaal. Vandebroeck: 'Een moslim of een hindoe zal weinig voeling hebben met de christelijke iconografie en vice versa. Als iets je echt raakt, komt dat niet door een gedeelde achtergrond, een thema, de daaraan gekoppelde emotie of een concept. Een kunstwerk raakt je op grond van wat je tegemoet komt vanuit de vorm.'

Voor Vandebroeck en Vermeersch wortelt artistieke bezieling in het lichaam. Ook hier tasten de onderzoe-

ker en de choreografe grenzen af. Vandenbroeck: 'De bemiddeling tussen kunstwerk en toeschouwer gebeurt via het lichaam. Een van de inzichten waartoe ik ben gekomen – en langs een totaal andere weg ook Pé – is dat elk esthetisch gebaar, elke esthetische keuze ontstaat vanuit het lichaam.'

DANSMARATHON

Tijdens de hele duur van de tentoonstelling zal er regelmatig worden gedanst in de tentoonstellingsruimte. De dansers begeven zich tussen de toeschouwers, zonder de barrière van een podium. Ook tussen hun bewegingen in de ruimte en de kunstwerken is er geen grens. De choreografie van Vermeersch wil echter geen letterlijke uitbeelding zijn van de clusters of een verhaal erbij. Ze wil de tentoonstelling in de eerste plaats 'adem' geven en de gevoelswerelden en spanningsvelden van de tentoongestelde kunstwerken blootleggen. Elke dag wordt er drie uur gedanst door een internationaal gezelschap van vijf dansers. Omdat de performances steeds anders zijn, zorgt elk bezoek voor een andere ervaring.

SENSIBILITEIT

Aangezien het esthetische en het lichamelijke voor Vermeersch onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn, staat in haar choreografie de sensibiliteit van het lichaam centraal. Over die grote emotionele gevoeligheid van het menselijk lichaam leerde ze veel tijdens haar dansopleiding in Japan. Vermeersch: 'In het Westen staat men nog altijd zeer onwennig tegenover deze sensibiliteit, die je intuïtie zou kunnen noemen en waarmee overigens ook een hoge mate van luciditeit gepaard gaat. Dat lijkt contradictorisch, maar het gaat om een aanvoelen als een helder weten.'

De voorbereidingen voor de creatie en de training waren gericht op het ontwikkelen van deze sensibiliteit. Door

Paul Vandenbroeck: 'Ik heb mij jaren beziggehouden met alleen maar kijken naar kunst van alle continenten en alle culturen. Daaruit leerde ik dat er gedeelde esthetische energieën zijn'

bewuste beleving worden de zintuigen gescherpt. Vermeersch: 'Tijdens onze eerste afspraak zijn we geblinddoekt in de natuur gaan wandelen. We zijn ook naar de kust geweest om zeelucht in te ademen en hebben ons aan een vuur gewarmd. We wilden vertrekken van een lichaam dat voeling heeft met de natuur en van de ademhaling. *Prepare your body and then come to form.* Veel culturen hebben een eigen stijl. Ik wil met deze choreografie stijl- en cultuuroverschrijdende dans maken.'

EEN TRANSCULTURELE TENTOONSTELLING

'Encounters at risk', zoals de creatie oorspronkelijk heette, werd in december 2004 door Vandenbroeck en Vermeersch geconcipieerd. Het is de verdienste van het MAS en het KMSKA om het creatieve duo nu de ruimte te geven voor deze transculturele tentoonstelling. | Guido Van den Bogaert

Pé Vermeersch: 'Er is een sensibele relatie tussen de dansende lichamen en de clusters met kunstwerken. Om de kwaliteit van een werk in kant uit te drukken, moeten we bijvoorbeeld nadenken over tijd en ruimte. Kantwerken is heel fijn werk en vergt veel tijd. Dus wil ik bepaalde bewegingen heel langzaam uitgevoerd zien'

Pé Vermeersch:
'Prepare your body
and then come to
form'

ENCOUNTERS/ONTMOETINGEN
Tot 20.08.2017
MAS
Hanzestedenplaats 1, Antwerpen
www.mas.be